30/01/2026

Η εορτή των Τριών Ιεραρχών σε Ορεστιάδα και Διδυμότειχο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου

Με την ευκαιρία του εορτασμού των Τριών Ιεραρχών εφόρων της Παιδείας και των Ελληνικών Γραμμάτων, την 30ή του μηνός Ιανουαρίου 2026 ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου κ. Δαμασκηνός ιερούργησε στον κατάμεστο από εκπαιδευτικούς και μαθητές Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίων Θεοδώρων Ορεστιάδος.

Αντί “κοινωνικού” ανεγνώσθη η επίκαιρη Εγκύκλιος της Ιεράς Συνόδου από τον Αρχιερατικό Επίτροπο Ορεστιάδος Αρχιμ. Βαρθολομαίο Αστεριάδη. Προ του πέρατος της Θείας Λειτουργίας και αφού ο Σεβασμιώτατος ευλόγησε τις αρτοκλασίες που προσκόμισαν οι Σύλλογοι εκπαιδευτικών και σχολικές μονάδες της πόλεως, μίλησε επίκαιρα η εκπαιδευτικός Σταυρούλα Ντινούδη.

Ακολούθως, ο Σεβασμιώτατος ανεκοίνωσε ότι για μια ακόμη χρονιά η Ιερά Μητρόπολη προσφέρει υποτροφία ύψους χιλίων (1.000) €, σε αριστεύσασα φοιτήτρια της Σχολής Γεωπονίας και Δασολογίας, του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, που εδρεύει στην Ορεστιάδα. Την υποτροφία έλαβε η φοιτήτρια Αποστολία Δημισκίδη από το Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών πόρων. Κατά την επίδοση της υποτροφίας τον Κοσμήτορα της Σχολής Γεωπονίας και Δασολογίας εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του Τμήματος Δασολογίας ελλογιμώτατος Καθηγητής Γεώργιος Τσαντόπουλος. Παρέστησαν επίσης η θεματική αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού Φανή Μπαχαρίδου και η αντιδήμαρχος Παιδείας Ευαγγελία Μπραϊκούδη.

Περί την μεσημβρία, ο Σεβασμιώτατος με την ευκαιρία του εορτασμού των Τριών Ιεραρχών, παρέστη σε εκδήλωση που οργάνωσε το Τμήμα Ψυχολογίας του Δ.Π.Θ., το οποίο εδρεύει στο Διδυμότειχο. Μετά τον χαιρετισμό του Προέδρου του Τμήματος ελλογιμωτάτου Καθηγητού Νικολάου Μακρή, για την συμβολή των Τριών Ιεραρχών στην Παιδεία και τα Γράμματα μίλησε ο Αρχιερατικός Επίτροπος Διδυμοτείχου Αρχιμ. Κύριλλος Κολτσίδης. Στη συνέχεια, ο Σεβασμιώτατος ευλόγησε την Βασιλόπιτα του Τμήματος και παρουσία του Δημάρχου Διδυμοτείχου Ρωμύλου Χατζηγιάννογλου, των καθηγητών και των φοιτητών της Σχολής επέδωσε για πρώτη φορά φέτος υποτροφία ύψους χιλίων (1.000) € στην αριστεύσασα φοιτήτρια Νίκη Λαυρενίδη.

Το εσπέρας της αυτής ημέρας ο Σεβασμιώτατος ανταποκρινόμενος σε πρόσκληση του Συλλόγου εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας βαθμίδος του Διδυμοτείχου και της περιφερείας, ευλόγησε σε ξενοδοχείο της πόλεως την Βασιλόπιτα του Συλλόγου και μίλησε για την υψηλή αποστολή του εκπαιδευτικού λειτουργού με πρότυπο τους τιμωμένους Τρεις Ιεράρχες.

Ομιλία του Προέδρου του Τμήματος Ψυχολογίας επι τη εορτή των Τριών Ιεραρχών Καθηγητού κ. Νικ. Μακρή

Η σημερινή τελετή έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα: δεν είναι απλώς μια εορτή εκκλησιαστικής μνήμης, ούτε μια τυπική πανεπιστημιακή εκδήλωση. Είναι μια πρόσκληση σε κοινό στοχασμό για το τι σημαίνει παιδεία, τι σημαίνει γνώση, και ποια είναι η ηθική και κοινωνική αποστολή της γνώσης, όταν αυτή καλλιεργείται στον χώρο του Πανεπιστημίου.

Οι Τρεις Ιεράρχες -ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος- τιμώνται από την ορθόδοξη παράδοση ως κορυφαίοι ποιμένες. Όμως η ελληνική ιστορική εμπειρία τους κατέστησε και κάτι ακόμη: πρότυπα παιδείας. Και ακριβώς εδώ βρίσκεται η γόνιμη ένταση της σημερινής ημέρας: τι σημαίνει να τιμούμε τρεις εκκλησιαστικές μορφές ως προστάτες της εκπαίδευσης; Και πώς μπορεί αυτό να μιλήσει πειστικά στο σημερινό πανεπιστημιακό ακροατήριο, που δικαίως ζητά λόγο τεκμηριωμένο, κριτικό και ουσιαστικό;

1. Παιδεία ως «ολική συγκρότηση» του ανθρώπου

Πρώτο και θεμελιώδες σημείο: οι Τρεις Ιεράρχες αντιμετωπίζουν την παιδεία όχι ως εξωτερική επίστρωση γνώσεων, αλλά ως διαδικασία ολικής συγκρότησης του ανθρώπου. Η γνώση, στη σκέψη τους, δεν έχει νόημα αν δεν μετασχηματίζει τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος στέκεται απέναντι στον κόσμο, απέναντι στον άλλον και απέναντι στον εαυτό του.

Με άλλα λόγια, η παιδεία δεν περιορίζεται στη συσσώρευση πληροφοριών, ούτε εξαντλείται στην εξειδίκευση. Είναι διαμόρφωση κρίσης. Είναι καλλιέργεια του λόγου, της διάκρισης, της εσωτερικής πειθαρχίας, της ικανότητας να ερμηνεύουμε την εμπειρία και να αποτιμούμε ηθικά τις συνέπειες της πράξης μας.
Αυτό είναι καίριο για εσάς, τις φοιτήτριες και τους φοιτητές: η πανεπιστημιακή γνώση είναι ένας ισχυρός μηχανισμός. Μπορεί να γίνει εργαλείο δημιουργίας ή εργαλείο κυριαρχίας. Μπορεί να γίνει δύναμη χειραφέτησης ή δύναμη αλαζονείας. Οι Τρεις Ιεράρχες δεν αρνούνται τη δύναμη της γνώσης· απαιτούν όμως να ενταχθεί σε ένα πλαίσιο ευθύνης.

2. Η σχέση πίστης και λόγου: όχι σύγκρουση, αλλά κριτική σύνθεση

Δεύτερο σημείο: οι Τρεις Ιεράρχες αποτελούν ιστορικό παράδειγμα μιας υψηλής σύνθεσης ανάμεσα στον χριστιανικό θεολογικό στοχασμό και στην ελληνική φιλοσοφική παράδοση. Δεν πρόκειται για μηχανική «συμφιλίωση» δύο κόσμων, ούτε για ρηχή χρήση της αρχαιότητας ως διακοσμητικού στοιχείου. Πρόκειται για κριτική πρόσληψη, για διαλογική σχέση, για εσωτερική επεξεργασία.

Εκείνοι γνώριζαν βαθιά την αρχαία παιδεία: ρητορική, φιλοσοφία, λογική, γλώσσα. Και ακριβώς επειδή την γνώριζαν, μπορούσαν να την αξιοποιήσουν χωρίς να υποδουλωθούν σε αυτήν. Το κρίσιμο εδώ είναι η αρχή: η αλήθεια δεν απειλείται από τη σκέψη. Η πίστη, όταν είναι ώριμη, δεν φοβάται τον λόγο· αντιθέτως, τον χρειάζεται, για να μην εκφυλιστεί σε στείρο δογματισμό. Και η σκέψη, όταν είναι υπεύθυνη, δεν περιφρονεί τον υπαρξιακό ορίζοντα του ανθρώπου, για να μην καταντήσει ψυχρός τεχνοκρατισμός.

Αυτό το σχήμα μάς ενδιαφέρει στο Πανεπιστήμιο όχι ως θεολογική θέση, αλλά ως πολιτισμικό και γνωσιολογικό μάθημα: ότι η γνώση προοδεύει όταν αντέχει τον διάλογο, όταν δεν φοβάται την κριτική, όταν δεν μετατρέπεται σε αυτάρεσκη

αυθεντία.

Οι Τρεις Ιεράρχες εκπροσωπούν, με τον τρόπο τους, την ιδέα ότι η αληθινή παιδεία είναι ταυτόχρονα απαιτητική και ταπεινή: απαιτητική ως προς την ακρίβεια του λόγου, ταπεινή ως προς τα όρια της ανθρώπινης κατανόησης.

3. Ο δάσκαλος ως πρόσωπο και όχι ως λειτουργός μετάδοσης

Τρίτο σημείο: στη σκέψη των Τριών Ιεραρχών ο δάσκαλος δεν είναι απλός μεταδότης γνώσης. Είναι πρόσωπο που ενσαρκώνει στάση. Η παιδεία μεταδίδεται όχι μόνο με λόγια, αλλά με τρόπο ύπαρξης. Δεν αρκεί να πεις το σωστό· πρέπει να το υπηρετείς.

Σήμερα, σε μια εποχή όπου ο εκπαιδευτικός ρόλος συχνά αξιολογείται με δείκτες απόδοσης, τεχνικές και μετρήσιμα αποτελέσματα, η υπενθύμιση αυτή είναι ουσιαστική: ο παιδαγωγός —σε κάθε βαθμίδα— είναι φορέας αξιών, ακόμη και όταν δεν το δηλώνει. Κάθε μορφή διδασκαλίας εμπεριέχει μια σιωπηρή ανθρωπολογία: τι θεωρεί σημαντικό στον άνθρωπο, τι προάγει, τι αποσιωπά, τι επιβραβεύει.

Οι Τρεις Ιεράρχες μας καλούν να ξαναδούμε την παιδεία ως σχέση που μορφώνει. Ως σχέση που οφείλει να έχει αλήθεια, δικαιοσύνη και φροντίδα.

4. Η κοινωνική διάσταση της γνώσης: γνώση που δεν υπηρετεί τον άνθρωπο, αδικεί

Τέταρτο σημείο: οι Τρεις Ιεράρχες είναι αδιανόητο να διαβαστούν έξω από το κοινωνικό τους ήθος. Ο λόγος τους δεν είναι κλειστός σε έναν πνευματικό εσωτερισμό. Είναι ενεργός, δημόσιος, παρεμβατικός. Στέκονται απέναντι στη φτώχεια, στην αδικία, στην εκμετάλλευση, στην κοινωνική ανισότητα. Μιλούν για ευθύνη απέναντι στον αδύναμο, όχι ως φιλανθρωπικό συναίσθημα, αλλά ως ηθικό καθήκον.

Αυτό είναι θεμελιώδες για το Πανεπιστήμιο: η γνώση είναι κοινωνικό αγαθό. Δεν παράγεται σε κενό. Παράγεται μέσα σε ιστορικές συνθήκες, με δημόσιους πόρους, με κοινωνικές προσδοκίες, και έχει συνέπειες. Άρα, η επιστήμη —αν θέλει να είναι ώριμη— οφείλει να αυτοελέγχει τις προτεραιότητές της: ποιους υπηρετεί, ποιους αφήνει απέξω, τι είδους κόσμο ενισχύει.

Για τους Τρεις Ιεράρχες, η γνώση χωρίς αλληλεγγύη είναι ελλιπής. Και η αλληλεγγύη χωρίς κρίση μπορεί να γίνει συναισθηματισμός. Η σύνθεση που προτείνουν είναι γνώση με ηθική ευθύνη.

5. Τι σημαίνει αυτό για τη φοιτητική ζωή σήμερα

Και εδώ φτάνουμε στο ερώτημα που μας αφορά άμεσα: τι σημαίνει η γιορτή των Τριών Ιεραρχών για έναν φοιτητή σήμερα;

Σημαίνει, πρώτον, ότι η φοιτητική περίοδος δεν είναι μόνο προετοιμασία για επάγγελμα. Είναι περίοδος συγκρότησης νοητικού και ηθικού προσανατολισμού. Δεν θα μετρήσει μόνο το «τι ξέρεις», αλλά το «πώς σκέφτεσαι» και το «γιατί το χρησιμοποιείς».

Σημαίνει, δεύτερον, ότι η εξειδίκευση χρειάζεται ορίζοντα. Η επιστημονική κατάρτιση χωρίς ευρύτερη παιδεία παράγει τεχνικούς υψηλής απόδοσης, αλλά όχι αναγκαστικά πολίτες ικανούς να κρίνουν, να αντέξουν την πολυπλοκότητα, να αντισταθούν σε χειραγώγηση.

Σημαίνει, τρίτον, ότι η ακαδημαϊκή ελευθερία —η δυνατότητα να ερευνούμε, να μιλάμε, να αμφισβητούμε— δεν είναι απλώς δικαίωμα. Είναι ευθύνη. Και η ευθύνη αυτή έχει δύο μορφές: ευθύνη απέναντι στην αλήθεια και ευθύνη απέναντι στον άνθρωπο.

6. Επίλογος: το μέτρο των Τριών Ιεραρχών ως κριτήριο παιδείας

Αν θέλουμε να αποδώσουμε πραγματική τιμή στους Τρεις Ιεράρχες, δεν αρκεί να τους επαινούμε. Χρειάζεται να δεχτούμε το μέτρο που εισάγουν ως κριτήριο: ότι η παιδεία είναι συνάντηση γνώσης και ήθους· ότι ο λόγος είναι πράξη· και ότι η επιστήμη, όσο ακριβής κι αν είναι, παραμένει ημιτελής αν δεν φροντίζει το ανθρώπινο.

Η παρουσία του Σεβασμιωτάτου σήμερα προσδίδει στην εκδήλωσή μας έναν συμβολισμό ουσιαστικό: υπενθυμίζει ότι η κοινωνία δεν χρειάζεται μόνο ειδικούς, αλλά ανθρώπους με παιδεία· ανθρώπους που μπορούν να συνθέτουν τον λόγο με τη συνείδηση, την κριτική σκέψη με την ευθύνη, την προσωπική πρόοδο με το κοινό καλό.

Αυτό είναι, τελικά, το διαχρονικό μήνυμα των Τριών Ιεραρχών: ότι η γνώση γίνεται αληθινά παιδεία μόνο όταν υπηρετεί την αλήθεια και την αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

Σας ευχαριστώ.